Rozdział 5. Administracja kontami użytkowników

Ćwiczenia zawarte w tym rozdziale pozwolą przygotować oddzielne środowisko pracy dla każdego użytkownika komputera.

Windows XP, w porównaniu do systemów *Windows 9x*, znacznie poprawia bezpieczeństwo oraz zwiększa możliwości konfiguracji uprawnień poszczególnych użytkowników. Natomiast niewielkie zmiany zauważą użytkownicy systemu *Windows 2000*, ponieważ *Windows XP* przejął rozwiązania zastosowane w tym właśnie systemie operacyjnym.

Windows XP rozróżnia trzy rodzaje kont użytkowników. *Administrator* z pełnymi uprawnieniami do wszystkich elementów systemu może m.in. tworzyć konta dla innych użytkowników oraz zarządzać ich ustawieniami. Dwa pozostałe rodzaje — *Konto z ograniczeniami* i *Gość* — to konta z ograniczonymi prawami dostępu, np. możliwością operowania jedynie na własnych plikach oraz uruchamiania wyłącznie niektórych aplikacji.

Nowością jest funkcja *Przelącz użytkownika*, pozwalająca na szybkie przełączanie pomiędzy kontami użytkowników z zachowaniem wszystkich pracujących aplikacji. Dzięki temu mechanizmowi aplikacje uruchomione przez jednego użytkownika mogą pracować w trakcie, gdy do komputera zalogował się ktoś inny.

Tworzenie, modyfikacja i usuwanie kont użytkowników

Po zainstalowaniu w systemie automatycznie tworzone zostają konta: *Administrator* (osoba zarządzająca całym systemem i posiadająca maksymalne uprawnienia), *Gość* (konta jest początkowo zablokowane) i konto osoby przeprowadzającej instalację (konto to ma takie same uprawnienia, jak *Administrator*). Tak jak w przypadku poprzednich rozdziałów, aby wykonać opisywane ćwiczenia należy zalogować się na konto z uprawnieniami administratora.

Ćwiczenie 5.1. Tworzenie kont użytkowników

Praca z systemem Windows XP możliwa jest po zalogowaniu się użytkownika. Dla każdego użytkownika komputera powinno zostać utworzone jego własne konto. Aby utworzyć nowe konto użytkownika

- 1. Z menu Start wybierz opcję Panel sterowania¹.
- 2. Wybierz kategorię Konta użytkowników. Zostanie wyświetlone okno Konta użytkowników.
- 3. Wybierz zadanie Utwórz nowe konto. Zostanie uruchomiony Kreator dodawania konta do systemu.

¹ Opcja ta została dodana do menu Start w ćwiczeniu 2.9.

- 4. Wpisz nazwę nowo tworzonego konta i naciśnij przycisk Dalej.
- 5. Określ typ konta do wyboru są dwie opcje: Administrator lub Ograniczone. Zaznacz opcje Ograniczone.
- 6. Naciśnij przycisk Utwórz konto. *Kreator dodawania nowego konta* zostanie zamknięty, a nowe konto utworzone.

Ćwiczenie 5.2. Zmiana właściwości konta

Celem ćwiczenia jest zmodyfikowanie utworzonego w poprzednim ćwiczeniu konta.

- 1. Z menu Start wybierz opcję Panel sterowania.
- 2. Wybierz kategorię Konta użytkowników. Zostanie wyświetlone okno Konta użytkowników.
- 3. Wybierz zadanie Zmień inne konto. Zostaniesz poproszony o wybór modyfikowanego konta.
- 4. Wybierz utworzone w ćwiczeniu 5.1 konto (na rysunku 5.1 jest to konto użytkownika lama).
- 5. Wybierz opcję Zmień obraz. Ikonę użytkownika można wybrać z istniejących w systemie 23 ikon lub utworzyć ją samemu w dowolnym programie graficznym.
- 6. Po wybraniu ikony naciśnij przycisk Zmień obraz. Ikona kontra użytkownika zostanie zmieniona.

Rysunek 5.1. Modyfikacja konta użytkownika

Ćwiczenie 5.3. Jak zostać administratorem

Ponieważ administratorzy mają nieograniczone możliwości zarządzania komputerem, konta użytkowników posiadających takie uprawnienia powinny być chronione hasłem. Aby nadać użytkownikowi *lama* uprawnienia administratora i zabezpieczyć konto hasłem:

- 1. Z menu Start wybierz opcję Panel sterowania.
- 2. Wybierz kategorię Konta użytkowników. Zostanie wyświetlone okno Konta użytkowników.
- 3. Wybierz zadanie Zmień inne konto i wybierz konto użytkownika lama.
- 4. Zaznacz opcję Zmień typ konta. Jako nowy typ konta wybierz opcje Administrator komputera.
- 5. Naciśnij przycisk Zmień typ konta.
- 6. Następnie wybierz opcję Utwórz hasło. Wpisz nowe hasło użytkownika i potwierdź je w polu Wpisz jeszcze raz nowe hasło dla potwierdzenia.

Wielkość liter hasła, w przeciwieństwie do wielkości liter nazwy konta, ma znaczenie! Na przykład "MetaTroN" i "metatron" to dwa różne hasła.

7. Dodatkowo możesz określić wskazówkę, która danemu użytkownikowi (ale tylko jemu) powinna pomóc przypomnieć sobie hasło.

Ćwiczenie 5.4. Usuwanie kont

Aby usunąć z systemu konto użytkownika *lama*:

- 1. Z menu Start wybierz opcję Panel sterowania.
- 2. Wybierz kategorię Konta użytkowników. Zostanie wyświetlone okno Konta użytkowników.
- 3. Wybierz zadanie Zmień inne konto i wybierz konto użytkownika lama.
- 4. Zaznacz opcję Usuń konto. Zostanie wyświetlone pytanie, czy zachować pliki zapisane w folderze *Moje dokumenty* użytkownika *lama*.
- 5. Wybierz opcję Usuń pliki, a następnie Usuń konto.

Zarządzanie kontami użytkowników

Ćwiczenie 5.5. Ukrywanie listy użytkowników

Domyślnie, podczas uruchamiania systemu wyświetlany jest ekran zawierający listę wszystkich założonych na komputerze kont. Użytkownik musi jedynie kliknąć odpowiednią ikoną i w przypadku kont chronionych hasłem podać prawidłowe hasło. Aby ukryć listę wszystkich użytkowników komputera:

- 1. Z menu Start wybierz opcję Panel sterowania.
- 2. Wybierz kategorię Konta użytkowników. Zostanie wyświetlone okno Konta użytkowników.
- 3. Wybierz opcję Zmień sposób logowania lub wylogowania użytkowników.
- 4. Odznacz opcje Użyj ekranu powitalnego i naciśnij przycisk Zastosuj opcje.

Ćwiczenie 5.6. Przełączanie między kontami

Celem ćwiczenia jest przełączenie się na konto innego użytkownika bez zamykania uruchomionych na własnym koncie aplikacji.

- 1. Zaloguj się do systemu na własne konto (konto z uprawnieniami administratora).
- 2. W sposób opisany w ćwiczeniu 5.1 utwórz konto innego użytkownika.
- 3. Uruchom kilka aplikacji (np. programy Paint, Notatnik, Pasjans i Kierki).
- 4. Z menu Start wybierz opcję Wyloguj. Zostanie wyświetlone okno pokazane na rysunku 5.2.
- 5. Wybierz opcję Przełącz użytkownika. W zależności od wyniku ćwiczenia 5.2 albo zostanie wyświetlony ekran powitalny, albo znane z systemu *Windows 2000* okno logowania.

- 6. Zaloguj się na koncie innego użytkownika. Zauważ, że inna osoba może pracować ze swoimi dokumentami i uruchamiać własne aplikacje.
- 7. Z menu Start wybierz opcję Wyloguj i wybierz opcję Wyloguj.
- 8. Ponownie zaloguj się na własnym koncie. Zauważ, że wszystkie aplikacje pozostały uruchomione, a dokumenty "czekały" na Ciebie w takim stanie, w jaki je zostawiłeś.

🗑 bez tytułu - Paint	- - ×
Plik Edycja Widok Obraz Kolory Pomoc	
VVylogowywanie z systemu VVindows	
Przełącz użytkownika	
Przełącz użytkownika Umożliwia innemu użytkowników załogowanie się, podczas gdy Twoje programy i pliki są otwarte. (Możesz także przełączać użytkowników naciskając klawisze logo Windows + L.)	
Start @ 2 63 * 🖾 r05 - Microsoft Word W bez tytułu - Paint Saper	♦ 🖺 09:30

Rysunek 5.2. Przełączanie użytkowników w systemie Windows XP

Ćwiczenie 5.7. Uruchamianie aplikacji wymagających uprawnień administratora

Celem ćwiczenie jest uruchomienie aplikacji Zarządzanie komputerem jako inny niż aktualnie zalogowany do systemu użytkownik.

- 1. Wyloguj się i zaloguj jako użytkownik o ograniczonym dostępie.
- 2. Z menu Start wybierz opcję Wszystkie programy.
- 3. Jeżeli został wyświetlony folder Narzędzia administracyjne wybierz go, w przeciwnym przypadku:
  - a. Naciśnij prawym przyciskiem myszy na menu Start.
  - b. Wybierz opcję Właściwości | Menu Start.
  - c. Naciśnij klawisz Dostosuj, a następnie wybierz opcje Zaawansowane.
  - d. Na liście dostępnych elementów menu Start zaznacz, jak to zostało pokazane na rysunku 5.3, Systemowe narzędzia administracyjne.
  - e. Naciśnij przycisk OK. Zostanie zamknięte okno dostosowywanie menu Start.

f. Naciśnij przycisk OK.

komputer	Dostosowywanie menu Start
aściwości paska zadań i menu Start 🛛 ?	Ogólne Zaawansowane
asek zadań Menu Start	Ustawienia menu Start Dtwieraj podmenu po zatrzymaniu na nich wskaźnika myszy Wyróżnij nowo zainstalowane programy
Market regent and a second and	Elementy menu Start: Systemowe narzędzia administracyjne Nie wyświetlaj tego elementu Wyświetl w menu Wszystkie programy Wyświetl w menu Wszystkie programy i w menu Start Włącz przeciąganie i upuszczanie Wyszukaj
Menu Start Dostosuj Wybierz ten styl menu, aby uzyskać łatwy dostęp do Internetu, poczty e-mail i ulubionych programów.	Niedawno uzywane dokumenty Zaznacz tę opcję, aby zapewnić szybki dostęp do niedawno otwieranych dokumentów. Wyczyszczenie tej listy nie powoduje usunięcia dokumentów. ✓ Wyświet! moje ostatnio otwierane dokumenty Wyczyść listę
Klasyczne menu Start Zaznacz tę opcję, aby użyć stylu menu ze starszych wersji systemu Windows.	OK Anuluj

Rysunek 5.3. Dodawanie folderu Narzędzia administracyjne do menu Start

- 4. W menu podręcznym znajdź opcję Zarządzanie komputerem i naciśnij prawy przycisk myszy.
- 5. Z menu podręcznego wybierz opcję Uruchom jako. Zostanie wyświetlona okno pokazane na rys. 5.4
- 6. Wybierz opcję Następujący użytkownik i podaj hasło administratora.
- 7. Naciśnij przycisk ok. Pomimo że aktualnie zalogowany do komputera nie miał wystarczających uprawnień, aplikacja zostanie uruchomiona.

Rysunek 5.4. Aby uruchomić program jako Administrator, musimy znać hasło administratora systemu

Prawa użytkowników systemu

Pomimo tego, że z poziomu okna Konta użytkowników można jedynie określić jeden z dwóch typów konta, system *Windows XP* umożliwia nadawanie praw do określonych zasobów (jak np. drukarka lub folder) lub wykonywania określonych zadań (jak np. instalowanie nowych sterowników lub zmiana czasu systemowego) konkretnym użytkownikom. Dodatkowo, aby uprościć administrację kontami użytkowników można łączyć ich w grupy użytkowników o tych samych prawach.

Ćwiczenie 5.8. Tworzenie nowych kont z ograniczeniami

Aby utworzyć konta nowych użytkowników i uniemożliwić im stworzenie hasła:

- 1. Z menu Start wybierz opcję Wszystkie programy.
- 2. Wybierz opcję Narzędzia administracyjne | Zarządzanie komputerem.
- 3. Z menu podręcznego wybierz opcję Zarządzanie komputerem. Pojawi się konsola *MMC* (ang. *Microsoft Menagment Console*) służąca m.in. do zarządzania kontami użytkowników lokalnego komputera.
- 4. Rozwiń menu Użytkownicy i grupy lokalne.
- 5. Kliknij prawym przyciskiem myszki folder Użytkownicy.
- 6. Z menu podręcznego wybierz opcję Nowy użytkownik. Pojawi się okno pokazane na rysunku 5.4.
- 7. Wprowadź nazwę nowego konta użytkownika i ustaw dodatkowe właściwości konta tak, jak zostało to pokazane na rysunku 5.4
- 8. Naciśnij klawisz Utwórz. Nowy użytkownik został dodany do systemu.
- 9. Powtórz czynności opisane w kroku 7. i 8., tworząc konto innego użytkownika.
- 10. Naciśnij klawisz Zamknij. Okno Nowy użytkownik zostanie zamknięte.

📕 Zarządzanie komputerem				
📃 Plik Akcja Widok Okno Pomoc	:			×
← → 🗈 🖪 🔮 😫				
 Zarządzanie komputerem (lokalne) Narzędzia systemowe Podgląd zdarzeń Foldery udostępnione Użytkownicy i grupy lokalne Użytkownicy Grupy Dzienniki wydajności i alerty Menedżer urządzeń Magazyn Magazyn Defragmentator dysków Zarządzanie dyskami Usługi i aplikacje 	Vazwa Administrator Gandalf Gosć Pomocnik SUPPORT_38 Nowy użytk Nazwa użytkownika: Pełna nazwa Opis: Hasło: Potwierdź has	Pełna nazwa danka Konto Pomocnika pulpitu z CN=Microsoft Corporation ownik łoś	Opis Wbudowane konto do administrowa Wbudowane konto do dostępu do ko Konto udzielania pomocy zdalnej To jest konto dostawcy dla Pomocy i	
Tworzy nowe konto użytkownika lokalnego.	Użytkown V Użytkown Hasło nig Konto jest	ik musi zmienić hasło przy nast ik nie może zmienić hasła dy nie wygasa wyłączone	epnym logowaniu Utwórz Zamknij	

Rysunek 5.4. Tworzenie nowego konta i modyfikacja uprawnień

Ćwiczenie 5.9. Zwiększanie uprawnień użytkowników

Aby dodać konta użytkowników do wbudowanej grupy Użytkownicy zaawansowani:

- 1. Z menu Start wybierz opcję Wszystkie programy.
- 2. Wybierz opcję Narzędzia administracyjne | Zarządzanie komputerem.
- 3. Rozwiń menu Użytkownicy i grupy lokalne.
- 4. Kliknij lewym przyciskiem myszki folder Grupy.
- 5. Z listy dostępnych grup wybierz grupę *Użytkownicy zaawansowani* (użytkownicy należący do tej grupy mają większe uprawnienia niż użytkownicy o ograniczonym dostępie. Mogą m.in. udostępnić zasoby w sieci lokalnej, instalować niektóre programy czy ustawiać zegar systemowy).
- 6. Zostanie wyświetlona okno Właściwości: Użytkownicy zaawansowani (rysunek 5.5).
- Naciśnij klawisz Dodaj. Jeżeli pamiętasz nazwy kont użytkowników utworzonych w poprzednim ćwiczeniu, wpisz je, oddzielając średnikiem, w polu Wprowadź nazwy obiektów do wybrania, a następnie naciśnij przycisk Sprawdź nazwy.
- 8. Jeżeli nie pamiętasz dokładnych nazw kont użytkowników lub system nie mógł znaleźć którejś z podanych przez ciebie nazw, wybierz opcję Zaawansowane i naciśnij przycisk Znajdź teraz.
- 9. Zostanie wyświetlona lista wszystkich grup i kont użytkowników. Dwukrotnie kliknij na nazwie konta tych użytkowników, których chcesz dodać do grupy *Użytkownicy zaawansowani*.
- 10. Naciśnij klawisz OK, aby zamknąć okno Właściwości: Użytkownicy zaawansowani.
- 11. Zamknij okno konsoli Zarządzanie komputerem.

Rysunek 5.5. Dodawanie użytkowników do grupy Użytkownicy zaawansowani

Właściwości: Użytkownicy zaawanso	Wychieranie: Użytkownicy		X
r Wybieranie: Użytkownicy		5	P×
Wybierz ten typ obiektu: Użytkownicy lub Wbudowane zabezpieczer	Wybierz ten typ obiektu: Użytkownicy lub Wbudowane zabezpieczenia główne Z tei lokalizacii:	Typy obiektów	_
Z tej lokalizacji:	LOLEK	Lokalizacje	nicy,
LOLEK	Zwykłe kwerendy	ar th	rządz. vlko w
Wprowadź nazwy obiektów do wybrania (prz	Nazwa: Rozpoczyna się od 🔍	Kolumny	,
	Opis: Rozpoczyna sie od	Znajdź teraz	ziomi.
	Konta wułaczone	Zatrzymaj	nymi. /
Zaawansowane	Hasło niewygasające		
	Liczba dni od ostatniego logowania: 🔍		
Dodaj Usuń	Nativa (PDN) V/ felderae		
	Administrator LOLEK		>
ОК	🧟 danka LOLEK 🐼 DIALUP	=	
	Gandalf LOLEK		
WINCMD32	🔀 Gosc LULEK 🕵 GRUPA TWÓ		
	MINTERAKTY		
wmplayer	😰 miś LOLEK 🖸 Pomocnik LOLEK		

Rysunek 5.6. Wyświetlona lista wszystkich konta grup i użytkowników

Ćwiczenie 5.10. Zmiana uprawnień — uniemożliwienie wyłączenia komputera

Każda z wbudowanych grup posiada uprawnienia do wykonywania pewnych zadań (uprawnienia systemowe). Aby uniemożliwić użytkownikom o ograniczonym dostępie (należącym do grupy *Użytkownicy*) wyłączanie komputera:

- 1. Z menu Start wybierz opcję Wszystkie programy.
- 2. Wybierz opcję Narzędzia administracyjne | Zasady zabezpieczeń lokalnych. Zostanie wyświetlona konsola *MMC* służąca do bezpośredniego modyfikowania kont i lokalnych zasad bezpieczeństwa.
- 3. Rozwiń folder Zasady lokalne.
- 4. Wybierz opcję Przypisywanie praw użytkownika. Zostanie wyświetlona lista uprawnień systemowych (rysunek 5.7).
- 5. Wybierz uprawnienie: Zamykanie systemu. Pojawi się okno Właściwości: Zamykanie systemu.
- 6. Zaznacz grupę *Użytkownicy* i naciśnij przycisk Usuń. Od tej chwili użytkownicy należący do tej grupy nie będę mogli zamknąć systemu.
- 7. Zamknij okno konsoli Zasady zabezpieczeń lokalnych.

Pikk Akcja Wdok Pomoc Vlaściwości: Zamykanie systemu Zasady konta Zasady konta Zasady konta Zasady konta Zasady konta Zasady inspekcji Zasady konta Zasady konta Odnowa logowania vti	🦻 Ustawienia zabezpieczeń lok	alnych			🛛
Image: Constraint of the second se	Plik Akcja Widok Pomoc				
Zasady korta Zasady inspekcji Zasady ograniczeń oprogramow Zasady zabezpieczeń IP w komi Zasady zabezpieczeń Zasady zabezpieczeń Zasady zabezpieczeń Zasady zabezpieczeń Profilowanie płów it kat Profilowanie opdyńcz Profilowanie wdajności Profilowanie wdajności Profilowanie wdajności Profilowanie wdajności Profilowanie wdajności Profilowanie wdajności Wykonywanie zaberule kopii zapasowych Uzyskiwanie dostępu do Wykonywanie zadań kor Wykonywanie zadań kor <td>← → 🗈 × 🗗 🗟 🔮</td> <td></td> <td>Właściwości: Zamykanie sys</td> <td>temu ? 🛿</td> <td>3</td>	← → 🗈 × 🗗 🗟 🔮		Właściwości: Zamykanie sys	temu ? 🛿	3
Image: Construction of the second	 Ustawienia zabezpieczeń Zasady konta Zasady konta Zasady lokalne Przypisywanie praw użytkow Opcje zabezpieczeń Zasady kluczy publicznych Zasady ograniczeń oprogramow. Zasady zabezpieczeń IP w Komp 	Zasady / Modyfikowanie zmiennyu Odmawiaj logowania za Odmowa dostępu do teg Odmowa logowania loka Odmowa logowania loka Odmowa logowania w tr Odtwarzanie plików i kat Pomijanie sprawdzania p Pomijanie sprawdzania p Profilowanie pojedyńcze Profilowanie wydajności Przejmowanie własności Przejmowanie własności Tworzenie kopii zapasow Tworzenie pliku stronico Tworzenie stale udostęp Tworzenie stale udostęp Tworzenie stale udostęp Tworzenie żetonu Usyskiwanie dostępu do Włączanie zaufania dla Wwykonywanie zadań kor Wymuszanie zamknięcia Zamała żetonu na pozic Zaradzanie inspekcją i o Zezwalaj na logowanie z	Ustawianie zabezpieczeń lokalnyc Zamykanie systemu Administratorzy Dperatorzy kopii zapasowych Użytkownicy Użytkownicy zaawansowani Dodaj użytkownika lub grupę	DK Anuluj Zastosuj Administratorzy,Użytkownicy pulpitu zdaln	awansi bwnicy awansi awansi awansi
	< >	2017 Zujekansie sview tetu s		Administratorzy, uzytkownicy zaawansowa Administratorzy	

Rysunek 5.7. Uprawnienie do zamykania systemu, tak jak inne uprawnienia systemowe, może zostać odebrane pewnym grupom użytkowników